

Bölüm 4

YENİLİK (İNOVASYON) YÖNETİMİ

Diğdem ESKİYÖRÜK¹

GİRİŞ

Küreselleşen bir dünyada işletmeler yaşadıkları dinamik çevrede meydana gelen dönüşümün yarattığı yeni ve farklı koşullara adapte olma sürecinde önemli bir katma değer olan yeniliği sürdürülebilir rekabet üstünlüğünün en temel değişkenlerinden biri olarak kabul etmek durumundadır. Günümüzde yaşanan teknolojik, sosyal, ekonomik değişimlerin yarattığı yoğun rekabet ortamında ürün ve hizmetlerini yenilikçi bir anlayışla oluşturabilen, iş süreçlerinde yenilikler uygulayabilen, yenilik sürecinin uygulanabilmesine olanak sağlayan yenilikçi bir örgüt yapısına ve yenilikçi bir örgüt kültürüne sahip olan işletmeler yaşamlarını devam ettirebilecektir. Rekabet içinde oldukları çevrede işletmelerin yenilip üretebilmeleri, yeniliklere uyum sağlayabilmeleri, yenilik sürecini doğru bir şekilde uygulayabilmeleri ancak etkin bir yenilik yönetimi ile mümkün olabilmektedir (Eskiyörük, 2019:1).

YENİLİK (İNOVASYON) KAVRAMI

Latince ‘innovatus’ kelimesinden türetilmiş bir sözcük olduğu düşünülen yenilik kavramı çeşitli araştırmacılar tarafından farklı bakış açılarıyla tanımlanmaktadır. OECD’nin tanımına göre inovasyon; bir mal yada hizmet veyahut ta sürecin, tümüyle yeni ve önemli ölçüde değiştirilerek, işletme içi uygulamalarda, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde uygulanarak yeni bir pazarlama yöntemi yada yeni bir örgütsel yöntemin gerçekleştirilmesidir (Zengin & Dursun, 2017:40). Kuczmarska’ya göre yenilik, örgütlere geleceği görebilme ve bir vizyon oluşturma olanağı veren bir yaklaşımdır (Öztürk, 2012:8).

Yoğun rekabet ortamında tüm işletmelerin rekabet gücünü korumaları ve var olabilmeleri ürün ve hizmetlerinde inovasyon yapmaları ile mümkündür. Günümüz iş ortamında işletmeler yenilik aracılığıyla tüketicilerin artan ihtiyaçlarını karşılayabilmekte ve rakiplerinden daha iyi konuma erişebilmektedir (Işık &

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Çukurova Üniversitesi, Karataş Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, didem-sees@gmail.com

Buna ilaveten müşteri sadakati, sadakat ve karlılık arasında da olumlu bir ilişki olduğu ifade edilmektedir (Aygen, 2006:88-89).

Kurumsallaşmayı Destekler: Yenilikçi fikir veya aracın benimsenmesi ile ilgili bir aşamayı işaret etmektedir. Yenilik, daha sistematik bir biçimde işletme faaliyetleri ile tamamıyla bütünleştirildiğinde tam kurumsallaşma sürecinin son aşamasına girmektedir (Bozkurt, 2015:94).

Markalaşmayı Destekler: İşletmelerin pazar performansını ve markalaşma düzeyini etkileyen faktörler içerisinde yenilik kapasiteleri ve yenilikçi davranış biçimlerinin olduğu ileri sürülmektedir. Başarılı markaların pazarda yenilikçi yapılarıyla ön plana çıktıkları görülmektedir (Aygen, 2006:92).

Araştırma Geliştirmeye Yönelir: İnovasyon sürekliliği olan bir faaliyet olduğundan ortaya atılan, sonrasında geliştirilen ve işletmeye rekabet gücü kazandıracak şekilde pazarlanan bu fikirlerin ve sonuçlarının sürekli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu süreçte doğan yeni fikirler, yeni inovasyon faaliyetlerini doğurmaktadır. İnovasyon için gereken en önemli faaliyetlerden biri olan araştırma-geliştirme (AR-GE) sürecinde girişimsel inovasyon yoksa bir başka deyişle ARGE'yi yapanların girişimcilik özelliği yoksa değer yaratılması mümkün değildir. En nihayetinde AR-GE sonuçları inovasyona dönüştürülemez (Zerenler ve diğ., 2008:662).

KAYNAKÇA

- Alutekin, N. (2012). Yenilik Kaynakları ve Stratejileri. Cevahir Uzku ve Ahmet Emre Demirci (Ed). *Yenilik Yönetimi* içinde (s.101-122).
- Akgemci, T., Ögüt, A. & Tosun, M.A. (2005). Küresel Rekabetin Sunduğu Fırsatlar ve Tehditler Bağlamında Kobi'lerde Stratejik Yenilik Yönetimi: Swot Analizine Dayalı Kuramsal Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 5(10), s.139-156.
- Aksay, K. (2011). Yenilikçilik Kültürünün Örgütsel Yenilikçilik Üzerine Etkisi: Konya İlinde Faaliyet Gösteren Özel Hastanelerde Bir Uygulama. *Doktora Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Altuntaş, G. & Dönmez, D. (2010). Girişimcilik Yönelimi ve Örgütsel Performans İlişkisi: Çanakkale Bölgesinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39(1), s.50-74.
- Altuntaş, U.N.. (2008). İşletmelerin Sürdürülebilir Başarılarına Ulaşmalarında Yenilikçi Olmalarının Rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 13 (2), 361-370.
- Aygen, S. (2006). İşletmelerde Yenilik Yönetimi sürecinde Örgüt Yapılarında ve Hizmet tasarımlarında Yaşanan Dönüşümler: Antalya İli Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Ampirik Bir Araştırma ve Hizmet Tasarımı Önerisi. *Doktora Tezi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bay, M., Akpınar, S. & Selamet, A.A. (2018). Yenilik Yönetimini Etkileyen Örgütsel Faktörler: Belediye ve Kaymakamlık Karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(14), s.392-405.
- Bozkurt, Ö. (2015). Sosyal Hizmet İşletmelerinde Yenilik Yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*. Özel Sayı, s.89-106.

- Çalışkan, A. (2013). İç Odaklı Örgüt Kültürünün Yenilikçi Davranışa Etkisinde Personel Güçlendirilmenin Aracılık Rolü. *"İş,Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 15(1), s.88-112.
- Çınar, K. (2017). Otel İşletmelerinde Yenilik Algısı ve Uygulamaları. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), s.37-50.
- Doğancılı, O.S. (2018). İşletmelerde Yenilik Yönetimi: Dünyanın En Yenilikçi 50 Şirketi Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(2), s.49-69.
- Dursun, Ö.O. (2017). İnovasyon Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *International Journal of Management and Administration*. 1(1), s.12-17.
- Eraslan, H., Bulu, M., Bakan, İ. (2008). Kümelenmeler ve İnovasyona Etkisi: Türk Turizm Sektöründe Uygulamalar. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*. 5(3), s.1-35.
- Eren, H., Kılıç, A. (2013). Örgütlerde Yenilikçilik Ortamı: Özellikle Bir Sektör Olarak Savunma Sanayinde Durum. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 27(3), 221-244.
- Erkut, G. & Albayrak, A.N. (2010). Yenilikçilik-Rekabet Gücü İlişkisi: Otomotiv Sektörü Örneği. *İTÜ Dergisi*, 9(1), s.155-166.
- Eşitti, B., Erdem, S.H. (2017). Birey-Örgüt Uyumunun Örgütsel İnovasyon Üzerindeki Etkileri: Yiyecek-İçecek İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6(4), 475-489.
- Gürsel, Ü. & Eröz, S.S. (2017). Örgütsel Bağlılık ve Yenilik Yönetimi İlişkisi: Mutfak Personeli Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Academic Value Studies*. 3(13), s.109-132.
- Hancıoğlu, Y. & Yaşıl Aydın, G. (2016). Stratejik Yönetimde Yeni Bir Rekabet Yaklaşımı: Stratejik İnovasyon. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 12(29), s.105-124.
- İşık, C., Keskin, G. (2013). Bilgi Ekonomilerinde Rekabet Üstünlüğü Oluşturulması Açısından İnovasyonun Önemi, *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 27(1), 41-57.
- İraz, R. & Altınışık, İ. (2016). Örgüt İç Faktörlerin Yenilik ve Yaratıcılık Performansına Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 11, s.114-132.
- İslamoğlu, A.E. (2007). Yenilik Yönetimi Açısından Kobi'lerin Modern Yönetim Tekniklerinden Yararlanma Düzeyi: Konya Organize Sanayi Bölgelerine Yönelik Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kaya, E. (2018). Yenilik Yönetimi: Mobilya Sektörü Uygulamaları. *Yüksek Lisans Tezi*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Naktiyok, A. & Gürsoy, A. (2014). Yenilik Yönetim Performansı ve Duygusal Zeka Yeteneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), s.712-729.
- Öğüt, A. & Bülbül, H. (2003). Yenilik Yönetiminde Zaman Boyutu ve Zaman Temelli Rekabet, *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 1(5), s.115-136.
- Öztürk, İ. (2012). İhracat Yapan Firmalarda Yenilik Yönetimi Üzerine Bir Alan Araştırması, *Yüksek Lisans Tezi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Polat, M. & Öner, M.A. (2000). Firmalarda Yenilik Yönetimi Teknikleri. *Araştırma Notu*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü MBA Programı, İstanbul.
- Russell, R.D. (1989). How Organizational Culture Can Help to Institutionalise the Spirit of Innovation in Entrepreneurial Ventures. *Journal of Organizational Change Management*, 2 (3), 7-15.
- Satı, Z.E. & İşık, Ö. (2011). İnovasyon ve Stratejik Yönetim Sinerjisi: Stratejik İnovasyon. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), s.538-559.
- Şen, L.M., Çetinkaya, Ç. (2017). İnovasyonun Küçük Ölçekli Otel İşletmelerinin Performansına Etkisi: İstanbul Örneği. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(11), s.235-243.
- Şengül, R. (2015). Örgütsel Değişim Faktörü Olarak İnovasyon ve Kamu Yönetimi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(2), s.141-151.
- Şengül, C.M. (2015). Örgütlerde Yaratıcılık ve İnovasyonun Artırılmasına Yönelik Yaklaşımlar. *Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi*.7(2), s.26-37.
- Taş, H. (1999). Yaratıcı Örgüt Kültürü ve Yönetim. *Yüksek Lisans Tezi*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Taşkın, E. (2014). İşletmelerde Yenilik Yönetiminin Önemi. *Politik Ekonomik Durum*, 202, s.7.

- Tekin, Y., Durna, U. (2012). Otel İşletmelerinde Yenilik Yönetimi Uygulamaları Alanya'da Beş ve Dört Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(3), s.93-110.
- Uzkurt, C. (2008). "Pazarlamada Değer Yaratma Aracı Olarak Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü", İstanbul: Beta Yayınları
- Uzkurt, C. (2012). Yenilik Çeşitleri ve Yeniliğin Yayılması. Cevahir Uzkurt ve Ahmet Emre Demirci (Ed). *Yenilik Yönetimi* içinde (s.17-29).
- Uzkurt, C. (2012). Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü. Cevahir Uzkurt ve Ahmet Emre Demirci (Ed). *Yenilik Yönetimi* içinde (s.65-75).
- Ünlü, Z. & Aydoğan, E. (2015). Yenilik Yönetiminin İş Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Ankara'daki Devlet Üniversiteleri Bünyesinde Bulunan Teknokentlerde Bir Araştırma, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 25(2), 29-66.
- Vatan, A.& Zengin, B. (2014). Çevresel İnovasyon ve Konaklama İşletmelerindeki Uygulamalar Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), s.511-530.
- Ventura, K. & Soyuer, H. (2016). İşletmelerde Yenilik Yönetimi ve Araştırma Geliştirme-Pazarlama-Üretim Entegrasyonunda Bilgiye Dayalı Yenilik Yaklaşımı. *Ege Akademik Bakış*, 16, s.41-50.
- Yahyagil, M.Y. (2001). Örgütsel Yaratıcılık ve Yenilikçilik. *Yönetim*, 12(38), s.7-16.
- Yılmaz, T. (2010). Küçük ve Orta Ölçekli İmalat İşletmelerinde Yenilik (İnovasyon) Yönetimi: İzmir İli Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yiğit, S. (2014). Kültür, Örgüt Kültürü ve İnovasyon İlişkisi Bağlamında "İnovasyon Kültürü". *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 16(27), 1-8.
- Zengin, B., Dursun, C. (2017). Otel İşletmelerinde Uygulanan İnovatif Faaliyetlerin Rekabet Avantajı Üzerine Etkileri: Doğu Marmara Örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 6 (2), 38-58.
- Zerenler, M., Türker, N., & Şahin, E. (2007).Küresel Teknoloji, Araştırma -Geliştirme (Ar-Ge) ve Yenilik İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 653-667.